

Campanya cívica per dedicar una plaça a Ferrer i Guàrdia

- La iniciativa demana que es rebategi l'espai avui assignat a Antonio López
- El lliurepensador fundador de l'Escola Moderna va ser executat fa 100 anys

ROSARIO FONTOVA

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 3.03.09

Una campanya ciutadana impulsa la petició perquè Francesc Ferrer i Guàrdia, lliurepensador fundador de l'Escola Moderna, executat el 13 d'octubre de 1909 als fossats de Montjuïc, ara fa 100 anys, tingui una plaça amb el seu nom. La petició s'estudiarà al març, durant la pròxima sessió de la ponència del Nomenclàtor de l'ajuntament.

La iniciativa ha estat impulsada per la Fundació Ferrer Guàrdia, que conserva els arxius del pedagog i la documentació relacionada amb el consell de guerra que el va condemnar a mort com a instigador dels successos de la Setmana Tràgica del 1909, quan es va produir una vaga general motivada, entre altres causes, per les lleves forçades d'obriers per anar a la guerra del Marroc. Segons argumenta la fundació "aquella part de la cultura popular laica i republicana, tan barcelonina però tan absent dels carrers, hi sortiria guanyant amb la presència viva del record de Ferrer en l'espai públic".

Ferrer i Guàrdia va ser el boc expiatori de les revoltes anticlericals de la setmana del juliol del 1909 en què van cremar els convents de Barcelona i es va decretar l'estat de guerra. El pedagog, sota sospita permanent a causa de les seves idees progressistes pròximes a un anarquisme idealitzat, havia estat empresonat a Madrid, ja que Mateu Morral, que va llançar una bomba al carrer Mayor de Madrid contra el carruatge de casament d'Alfons XIII, havia estat bibliotecari a l'Escola Moderna, situada al carrer de Bailèn, 56.

El seu judici sense proves i la seva execució van provocar una gran campanya internacional --fins a 76 articles va publicar el New York Times-- amb manifestacions a París, Viena i Roma. A Londres fins i tot van cridar al boicot contra els productes espanyols. El 1937 se li va dedicar l'actual plaça d'Urquinaona, però amb el franquisme el bisbe va desbancar el lliurepensador.

David Prujà, director de la fundació, ha proposat que se substitueixi el nom de la plaça d'Antonio López, marquès de Comillas, pel de Ferrer Guàrdia. La plaça, al final de la Via Laietana, té pocs veïns particulars, un argument a favor. Generalment els canvis de nomenclatura dels carrers suposen una multiplicació enutjosa de tràmits administratius.

VERDAGUER

Antonio López, marquès de Comillas, es va dedicar al transport marítim i va fer fortuna amb el comerç d'esclaus a Cuba, i per això li deien el Negro Domingo. A la plaça hi té una estàtua amb pedestal. Es tracta d'una còpia perquè el 1936 l'original va ser destruïda.

Comillas va tenir com a sacerdot de capçalera Jacint Verdaguer, a qui va protegir fins que el poeta es va excedir donant almoines als pobres que pul·lulaven a prop del Palau Moja, la seva mansió a la Rambla. Quan Verdaguer va caure en desgràcia, un dels que el van deixar a l'estacada va ser el seu cosí Narcís Verdaguer Callís, un advocat de dretes (va ser cofundador de la Lliga i secretari de Foment), que casualment va actuar com a acusador en el decurs del consell de guerra contra Ferrer i Guàrdia. I es dona la circumstància que l'advocat Narcís Verdaguer té un carrer a Barcelona, al barri de Sant Pere, però Ferrer i Guàrdia no. Per afegir-se a la petició es recullen adhesions a la web www.laic.org.